

[Lenger]

Vi må også erkende, at opfattelsen af livstidsstraffen har ændret karakter. Da den kom ind i straffeloven i 1930 som hårdeste straf, efter at dødsstraffen var delvis afskaffet, opfattede rigsadvokaten den som »en af retssikkerhedshensyn motiveret varig uskadeliggørelse« – for nu helt ordret at bruge hans udtryk. Med en sådan opfattelse er det selvfølgelig logisk – bortset fra, at strafegnedheds-kriteriet forekommer noget teoretisk – at man når frem til den praksis, som man har i dag. Men i dag anvendes den som en straf, der principielt ikke adskiller sig fra andre straffe, og først og fremmest sker der jo næsten undtagelsesfrit en løsladelse på et tidspunkt. Derfor duer justitsministerens indvending efter min mening heller ikke, hvor han siger, at der findes så farlige kriminelle, som har begået så alvorlige forbrydelser, at vi bør have denne straf, for hvis det var tilfældet, at der fandtes så farlige forbrydere, skulle man jo slet ikke løslade på et senere tidspunkt, og det gør man dog trods alt. Jeg har svært ved at forstå, hvad det er, man kan opnå på f.eks. 20 år, som man ikke kan opnå på 16 år.

Derfor forekommer det også logisk, at tidspunktet fastsættes i selve dommen. Det er jo en tanke, som også regeringspartierne er inde på i deres eget forslag om at ændre prøveløsladelsesinstitutionen, bl.a. for at bringe den faktiske afsoningstid i bedre overensstemmelse med den afsagte dom, et synspunkt, som hr. Hagen Hagensen og ministeren har stået på denne talerstol for ganske nylig og argumenteret for. Det ligger jo også meget klart bag det forslag, som vi har stillet her, at der ikke bør være så stort et svælg mellem den afsagte dom og det faktiske afsoningstidsrum. Der benådes i alle tilfælde på et eller andet tidspunkt, og det er godt, men konsekvensen må så være, at den straf, som altså ikke mere anvendes efter pålydende, i stedet bliver afskaffet, ligesom også dødsstraffen i princippet blev afskaffet i 1930, efter at der i, så vidt jeg husker, 38 år var bevilget benådning i alle tilfælde, og ligesom den kvalificerede dødsstraf blev afskaffet i 1866, efter at der i mindst en snes år var bevilget benådning i alle tilfælde.

Man kan godt sige, at vi i virkeligheden står i en tilsvarende situation, hvor vores straffelovs hårdeste straf har ændret karakter. Den bruges ikke mere efter pålydende. Det

er den samme situation i dag som den, der var op til 1930 og op til 1866, og man ender nok også med at afskaffe livstidsstraffen og gå over til at løslade på et tidligere tidspunkt.

Jeg håber, at den debat, der har været i dag, i det mindste kan føre til, at vi kan snakke videre om tingene, også med hr. Torben Lund, for selv om hr. Torben Lund var afvisende i sin holdning til selve forslaget, er hans idé om at gøre noget andet end at idømme livstidsstraf, at indføre behandling i stedet for, en idé, som vi må tale videre om. Det er jo i virkeligheden det, det hele går ud på, og når alt kommer til alt, bør vi slet ikke begrænse os til livstidsstraffen, når vi taler om at bruge behandling og andre sanktioner som alternativ. Det er noget, der har generel gyldighed i forbindelse med hele vores straffesystem.

**Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Hr. Bernhard Baunsgaard anvendte et velkendt citat af Viggo Hørup under denne drøftelse af straffens formål. Hr. Bernhard Baunsgaard citerede selvfølgelig ganske korrekt: »hvad skal det nytte?«, ikke afarten, som vi hører undertiden: »hvad kan det nytte?«. Der ligger jo en langt større udfordring netop i ordet »skal«: man skal bedømme og vurdere, hvad dette fører til.

Jeg vil gerne sige, at den debat skal vi selvfølgelig have, og jeg glæder mig til den. Det naturlige tidspunkt må vel være, når vi får udtalelsen fra straffelovrådet. Vi må se på de generalpræventive og specialpræventive virkninger af straffen og bedømme hele straffens formål.

Men så vil jeg godt tilføje, at når dette forslag drejer sig om livstidsstraf, går der andre elementer ind i det, som jeg synes at hr. Torben Lund i sit indlæg meget præcist gav udtryk for, bl.a. dette, at der kan være personer her i samfundet, som man er nødsaget til at fastholde i en fængselssituation, når de har fået livstidsstraf.

Hr. Torben Lund rejste i den forbindelse spørgsmålet om, hvorvidt man både for dem, der skal sidde livstidsstraffen ud, og for dem, der skal sidde meget længe, og som altså ikke bliver benådet på et relativt tidligt tidspunkt, kunne få en straffereform, der mere havde forvaringskarakter. Den overvejelse vil